

කර්ම පටයන්ගේ ආරම්භයන් පිළිබඳව තවදුරටත් (පාචීකවග්ග ටීකාවෙන් - සංගීති සූත්‍රය)

අදින්නාදනං සත්තාරම්මණ”න්ති ඉදං “පඤ්චසික්ඛාපදා පරිත්තාරම්මණා එවා”ති ඉමාය පඤ්භපු චජකපාළියා (විභ·715) විරුජ්ඣති. යඤ්භි පාණාතිපාතාදිදුස්සීලාස්ස ආරම්මණං, තදෙව තංවෙරමණයා ආරම්මණං. විතික්කමිතබ්බවත්ථුතො එව හි විරතීති. සත්තාරම්මණන්ති වා සත්තස ඩ්ඛාතසඬ්ඛාරාරම්මණං, තමෙව උපාදාය චුත්තන්ති න කොචි විරොධො. තථා හි චුත්තං සම්මොහවි නොදනියං “යාති සික්ඛාපදාති එත්ථ ‘සත්තාරම්මණාති’ති චුත්තාති, තාති යස්මා සත්තොති සඬ්ඛං ගතෙ සඬ්ඛාරෙයෙව ආරම්මණං කරොන්ති”ති. (විභ· අට්ඨ·714) එස නයො ඉතො පරෙසුපි. විසභාගවත්ථුතො “ඉත්ථී පුරිසො”ති ගහෙතබ්බතො “සත්තාරම්මණො”ති එකෙ. “එකො දිට්ඨො, ද්වෙ සුතා”තිආදිනා සම්ඵප්පලාපෙන දිට්ඨසුතමුතවිඤ්ඤතවසෙන.

තථා අභිජ්ඣාති එත්ථ තථා-සද්දො “දිට්ඨසුතමුතවිඤ්ඤතවසෙනා” තිදමිපි උපසංහරති, න සත්තසඬ්ඛාරාරම්මණතමෙව දස්සනාදිවසෙන අභිජ්ඣායනතො.

“නත්ථී සත්තා ඔපපාතිකා”ති (දී· නි·1.171) පවත්තමානාපි මිච්ඡාදිට්ඨී තෙභුමකධම්මවිසයා එවාති අධිප්පායෙනස්සා සඬ්ඛාරාරම්මණතා චුත්තා. කථං පන මිච්ඡාදිට්ඨියා සබ්බෙ තෙභුමකධම්මා ආර ම්මණං හොතීති? සාධාරණතො. “නත්ථී සුකතදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො”ති (දී· නි· 1.171; ම· නි· 2.94) පවත්තමානාය අත්ථතො රූපාරූපාවචරධම්මාපි ගහිතා එව හොන්තිති.

මිච්ඡා දිට්ඨිය පිළිබඳව තව දුරටත් (සීලක්ඛන්ධවග්ග අට්ඨකථාවෙන් - සාමඤ්ඤඵල සූත්‍රය)

තත්ථ පුරණො “කරොතො න කරියති පාප”න්ති වදන්තො කම්මං පට්ඨාහති. අජ්නො “කායස්ස භෙදා උච්ඡ්ඡ්ඡති”ති වදන්තො විපාකං පට්ඨාහති. මක්ඛලි “නත්ථී භෙතු”ති වදන්තො උභයං පට්ඨාහති. තත්ථ කම්මං පට්ඨාහන්තොපි විපාකො පට්ඨාහිතො හොති, විපාකං පට්ඨාහන්තොපි කම්මං පට්ඨාහිතං හොති. ඉති සබ්බෙපෙනෙ අත්ථතො උභයප්පට්ඨාහතා අභෙතුකවාදා වෙව අකිරියවාදා ව නත්ථීකවාදා ව හොන්ති.

යෙ වා පන තෙසං ලද්ධිං ගහෙත්වා රත්තිට්ඨානෙ දිවාදානෙ නිසින්නා සජ්ඣායන්ති විමංසන්ති, තෙසං “කරොතො න කරියති පාපං, නත්ථී භෙතු, නත්ථී පච්චයො, මතො උච්ඡ්ඡ්ඡති”ති තස්මිං ආරම්මණෙ මිච්ඡාසති සන්තිට්ඨති, විත්තං එකග්ගං හොති, ජවනාති ජවන්ති, පඨමජවනෙ සතෙකිච්ඡා හොන්ති, තථා දුතියාදීසු, සත්තමෙ බුද්ධානමිපි අතෙකිච්ඡා අතිවත්තිතො අර්ට්ඨකණ්ටකසදිසා. තත්ථ කොචි එකං දස්සනං ඔක්කමති, කොචි ද්වෙ, කොචි තිණපි, එකස්මිං ඔක්කන්තෙපි, ද්වීසු තිසු ඔක්කන්තෙසුපි, නියතමිච්ඡාදිට්ඨීකොච හොති; පත්තො සග්ගමග්ගාවරණඤ්චෙව මොක්ඛමග්ගාවරණඤ්ච, අභබ්බො තස්සත්තභාවස්ස අනන්තරං සග්ගමිපි ගන්තුං, පගෙව මොක්ඛං. වට්ටබාණු නාමෙස සත්තො පථවිගොපකො, යෙභුයොන එවරූපස්ස භවතො වුට්ඨානං නත්ථී.

“තස්මා අකලායාණජනං, ආසීවිසමිවොරගං;

ආරකා පරිච්ඡේය්‍ය, භුතිකාමො විචක්ඛණො”ති.

(සීලක්ඛන්ධවග්ග ටීකාව - සාමඤ්ඤඵල සූත්‍රය)

සජ්ඣායන්තිති තං දිට්ඨිදීපකං ගන්ථං උග්ගහෙත්වා පඨන්ති. විමංසන්තිති තස්ස අත්ථං විචාරෙන්ති . “තෙස”න්තිආදි විමංසනාකාරදස්සනං. තස්මිං ආරම්මණෙති යථාපරිකප්පිතකම්මඵලාභාවාදිකෙ “කරොතො න කරියති පාප”න්ති ආදිනායප්පවත්තාය ලද්ධියා ආරම්මණෙ. මිච්ඡාසති සන්තිට්ඨතීති “කරොතො න කරියති පාප”න්තිආදිවසෙන අනුස්සවුපලද්ධෙ අත්ථෙ තදාකාරපරිචිතක්කතෙහි ස විග්ගහෙ විය සරූපතො චිත්තස්ස පච්චුපට්ඨිතෙ චිරකාලපරිචයෙන එවමෙතන්ති නිජ්ඣානක්ඛම භාවුපගමනෙන නිජ්ඣානක්ඛන්තියා තථාගහිතෙ පුනප්පුනං තථෙව ආසෙවත්තස්ස බහුලීකරො

න්තස්ස මිච්ඡාවිතක්කෙන සමාදියමානා මිච්ඡාවායාමුපත්ථමිහිතා අතංසභාවං “තංසභාව”න්ති ගණ්හන්ති මිච්ඡාසතීති ලද්ධනාමා තංලද්ධිසහගතා තණ්හා සන්තිට්ඨති. විත්තං එකග්ගං හොතීති ය ටාසකං විතක්කාදිපච්චයලාභෙන තස්මිං ආරම්මණේ අවට්ඨිතතාය අනෙකග්ගතං පහාය එකග්ගං අප්පිතං විය හොති. විත්තසීසෙන මිච්ඡාසමාධි ඵච චුත්තො. සොපි හි පච්චයවිසෙසෙහි ලද්ධභාවනාබලො ඊදිසෙ යානෙ සමාධානපතිරූපකිච්චකරොයෙව, වාළච්ඡ්ඤානාදීසු වියාති දට්ඨබ්බං. ජවනානි ජවන්තීති අනෙකක්ඛන්තං තෙනාකාරෙන පුබ්බභාගියෙසු ජවනවාරෙසු පවත්තෙසු සබ්බපච්ඡිමෙ ජවනවාරෙ සත්ත ජවනානි ජවන්ති. පට්ඨමෙ ජවනෙ සතෙකිච්ඡා හොන්ති . තථා දුතියාදීසුති ධම්මසභාවදස්සනමත්තමෙතං, න පන තස්මිං ඛණේ තෙසං තිකිච්ඡා කෙනවි සක්කා කාතුං.

තත්ථාති තෙසු තීසු මිච්ඡාදස්සනෙසු. කොවි එකං දස්සනං ඔක්කමතීති යස්ස එකස්මිංයෙව අහිනි වෙසො ආසෙවනා ච පවත්තා, සො එකමෙව දස්සනං ඔක්කමති. යස්ස පන ද්වීසු තීසුපි වා අහිනි වෙසො ආසෙවනා ච පවත්තා, සො ද්වෙ තීණ්පි ඔක්කමති, එතෙන යා පුබ්බෙ උභයපට්ඨාහකතාමුඛෙන දීපිතා අත්ථසිද්ධා සබ්බදිට්ඨිකතා, සා පුබ්බභාගියා. යා පන මිච්ඡත්තනියාමොක්කන්තිභූතා, සා යථාසකං පච්චයසමුදාගමසිද්ධිතො හින්තාරම්මණානං විය විසෙසාධිගමානං එකස්මිං අනුප්පත්තියා අසඬිකිණ්ණා ඵවාති දස්සෙති. “එකස්මිං ඔක්කන්තෙපි”තිආදිනා තිස්සන්තමිපි දිට්ඨිතං සමානබලතං සමානඵලතඤ්ච දස්සෙති. තස්මා තිස්සොපි වෙතා එකස්ස උප්පන්නා අබ්බොකිණ්ණා ඵච, එකාය විපාකෙ දින්නෙ ඉතරා අනුබලප්පදායිකායො හොන්ති.

විතක්කවිප්ඵාර ශබ්දය සම්බන්ධයෙන් තවදුරටත්

දීග නිකාය පාඨික වග්ග අටුවාව

විතක්කවිප්ඵාරසද්දන්ති විතක්කවිප්ඵාරවසෙන උප්පන්නං විප්පලපන්නානං සුත්තපමත්තාදීනං සද්දං. සුත්වාති තං සද්දං සුත්වා. යං විතක්කයතො තස්ස සො සද්දො උප්පන්නො, තස්ස වසෙන “ඵචමිපි තෙ මනො”ති ආදිසති

අභිධම්මාවතාර පුරාණ ටීකා

685. සද්දෙ න විත්තජො අත්ථී, විනා විඤ්ඤත්තිසට්ඨනං; ධාතුසඬිසට්ඨනෙනෙව, සහ සද්දෙ හි ඡායති.

685. අථ විඤ්ඤත්ති තාව සහසද්දාව, සද්දො පන විත්තජො අවිඤ්ඤත්තිකො අත්ථීති වෙ? නත්ථීති දස්සෙන්නො ආහ “සද්දෙ න විත්තජො”තිආදි. විඤ්ඤත්තිසට්ඨනන්ති විඤ්ඤත්තිපච්චයං පට්ඨිධාතුයා සට්ඨනං. ධාතුසඬිසට්ඨනෙනෙවතිආදිනා චුත්තමෙවත්ථං සමත්ථෙති. යස්මා ධාතුසඬිසට්ඨනෙනෙව සද්දො ඡායති, න තෙන විනා, තස්මාති අත්ථො. අනෙත ච යෙ වදන්ති “විතක්කවිප්ඵාරසද්දො න සොතවිඤ්ඤෙයොති මහාඅට්ඨකථායං චුත්තත්තා විත්තසමුට්ඨානො විතක්කවිප්ඵාරසද්දො විඤ්ඤත්තියා විනාපි උප්පජ්ජති. ‘යා තාය වාචාය විඤ්ඤත්ති විඤ්ඤාපනා’ති (ධ. ස. 636) හි වචනතො අසොතවිඤ්ඤෙයොන සද්දෙන සහ විඤ්ඤත්ති න උප්පජ්ජති, තතොව විත්තජොපි සද්දනවකො අත්ථී”ති, තෙසං වාදං පටික්ඛිපති. මහාඅට්ඨකථාවාදොපි හි සද්දොව හොති, න සොතවිඤ්ඤෙයොති විරුද්ධමෙතන්ති මඤ්ඤමානෙහි සඬගහකාරෙහි පටික්ඛිත්තොව. ආනන්දාවරියො පන මහාඅට්ඨකථාවාදං අප්පටික්ඛිපිත්ථාව තත්ථ අධිප්පායං වණ්ණෙති. කථං? “ජ්චිභාතාලුචලනාදිකරවිතක්කසමුට්ඨිතං විඤ්ඤත්තිසහජමෙව සුබ්බමසද්දං දිබ්බසොතෙන සුත්වා ආදිසති”ති සුත්තෙ, පට්ඨානෙ ව ඔළාරිකං සද්දං සන්ධාය සොතවිඤ්ඤාණස්ස

ආරම්භක පව්වය භාවය වූත්තොති ඉමිනා අධිප්පායෙන විතක්ක විප්පාරසද්දස්ස
අසොත විඤ්ඤායානා වූත්තාති